

Generalni direktorat za bilateralne poslove

Br: 5/4-900/24-1792

24. maj 2024.

IZVJEŠTAJ

o zvaničnoj posjeti predsjednika Vlade Crne Gore Milojka Spajića Saveznoj Republici Njemačkoj, 25-30. aprila 2024.

Predsjednik Vlade Crne Gore mr **Milojko Spajić** boravio je u zvaničnoj posjeti Saveznoj Republici Njemačkoj, 25-30. aprila 2024. Tokom boravka u Berlinu, osim susreta sa domaćinom, saveznim kancelarom **Olafom Šolcem**, predsjednik Vlade Spajić je razgovarao sa vicekancelarom i saveznim ministrom ekonomije i zaštite klime **Roberom Habekom**, specijalnim izaslanikom za Zapadni Balkan **Manuelom Zaracinom**, članovima i predsjedavajućim Odbora za pitanja EU Bundestaga **Antonom Hofrajterom**, članovima i predsjedavajućim Parlamentarne grupe za JIE **Josipom Juratovićem**, predsjednikom Hrišćansko-demokratske unije (CDU) **Fridrihom Mercom**, predstavnicima **Saveznog udruženja za ekonomski razvoj i vanjsku trgovinu** (BWA), predstavnicima **Istočnog odbora njemačke privrede** (Ost-Ausschuss) i **Njemačke industrijske trgovinske komore** (DIHK) i učestvovao u javnoj debati koju organizovalo **Njemačko društvo za vanjsku politiku** (DGAP).

U sastavu crnogorske delegacije su bili: otpravnik poslova a.i. **Zdravko Jovović**, šef Kabineta predsjednika Vlade **Branko Kravac**, savjetnica predsjednika Vlade za vanjsku politiku **Milica Perišić**, savjetnica predsjednika Vlade za ekonomsku politiku **Milena Milović**, savjetnik predsjednika Vlade za medije **Veliša Jovanović** i druga sekretarka u Ambasadi **Dijana Ralević**.

Sastanak sa saveznim kancelarom Olafom Šolcem

U sastavu njemačke delegacije su bili: savjetnica za evropsku politiku kancelara dr. **Undina Ruge**, savjetnik za vanjsku i bezbjednosnu politiku kancelara **Jens Plotner**, šefica kabineta kancelara **Žanet Švamberger**, rukovodilac grupe 41: Nacionalna i međunarodna ekonomska politika dr **Volfgang Fabih**, general-major, zamjenik načelnika odjeljenja u Saveznom ministarstvu odbrane **Volfgang Ol** i šef Referata 212 – Bilateralni odnosi sa zemljama centralne, istočne i jugoistočne Evrope, centralne Azije i južnog Kavkaza u Uredu kancelara **Aleksander Valau**.

Predsjednik Vlade Spajić je dočekan uz najviše državne počasti. Nakon protokolarne ceremonije dočeka od strane njemačkog kancelara i pozdravljanja uz vojne počasti i intoniranje himni, te predstavljanja članova delegacija, dvojica zvaničnika su imali tet-a-tet razgovor koji trajao 35 minuta, iako programom bilo predviđeno da traje 15 minuta. Nakon toga, održan je svečani ručak za dvije delegacije, a potom i konferencija za medije.

Razgovor u prisustvu delegacija, kancelar **Šolc** je započeo pozitivnom ocjenom napretka koji je Crna Gora u proteklom periodu ostvarila po pitanju evropske agende i uvjerenjem da Crna Gora može računati na punu podršku Njemačke u svim daljim naporima na putu ka EU. Osvrnuvši se na prethodni tete-a-tete razgovor, dotakao se

bilateralnih odnosa dvije zemlje i izrazio spremnost za unapređenje saradnje između policijskih struktura i generalno u oblasti unutrašnjih poslova, potpisivanje relevantnog Sporazuma o saradnji u oblasti kulture tokom maja ili juna 2024. i rješavanje pitanja međusobnog priznavanja vozačkih dozvola u što skorijem roku. Izrazio, takođe, očekivanje da će otvorena pitanja kompanija koje žele ili već posluju u Crnoj Gori biti konstruktivno riješena. Naglasio i da postoji veliki prostor za saradnju u oblastima energetike, infrastrukture i turizma, na čemu će se posebno raditi.

U razgovoru je bilo riječi i o regionalnim odnosima, a u tom smislu je apostrofirana važnost Berlinskog procesa i neophodnost inkluzije svih aktera radi realizacije zajedničkog regionalnog tržišta, a posebno u susret jubilarnom samitu koji će se održati 14. oktobra 2024. u Berlinu. Kancelar Šolc je istakao potrebu veće saradnje u oblasti migracija, naglasivši da je u Njemačku emigriralo više od milion ukrajinskih građana i da ova tema zaslužuje posebnu pažnju, budući da sve aktivne migrantske rute često prolaze kroz zemlje Zapadnog Balkana, zbog čega je Njemačka uvijek otvorena za saradnju i konstruktivnu razmjenu stavova po ovom pitanju.

Predsjednik Vlade **Spajić** je izrazio zahvalnost na podršci Njemačke i lično kancelara Šolca po pitanju EU integracija i daljeg snaženja sveukupnih crnogorsko-njemačkih odnosa. U kontekstu EU integracija naglasio važnost dobijanja IBAR-a u junu, što bi bio jasan znak i potvrda velikog napretka u integracijama, radi kojeg sve grane vlasti predano rade i ostvaruju rezultate. Na toj liniji, izrazio očekivanje da će podrška Njemačke biti nastavljena, posebno po pitanju podrške reformama sistema bezbjednosti i policije, čime ćemo dodatno afirmisati rad na polju vladavine prava. Uz naglasak na konkretne planove u oblasti jačanja vladavine prava i poštovanje principa „napretka zasnovanog na zaslugama“, dodao da će realizacija svih planiranih reformi dodatno potencirati stvaranje još sigurnijeg ambijenta za privlačenje njemačkih investicija. Po pitanju bilateralne saradnje iskazao punu spremnost da se ista unaprijedi – skorim potpisivanjem Sporazuma o saradnji u oblasti kulture, međusobnog priznavanja vozačkih dozvola, daljim pregovorima o zaključivanju Sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, saradnji u oblasti unutrašnjih poslova, migracija, energetike, turizma. Upoznao, takođe, sa aktuelnim infrastrukturnim i energetske projekta, koji predstavljaju široko polje za saradnju, a koji su u skladu sa postulatima zelene tranzicije, održivog razvoja i kategorizacije Crne Gore kao ekološke zemlje. Na temu regionalnih odnosa kazao da Crna Gora ima dobre odnose sa svim zemljama regiona i nastoji da igra konstruktivnu pomiriteljsku ulogu, čemu u prilog govori i cilj da se na samitu u maju 2024. u Kotoru na temu „Plana rasta za Zapadni Balkan“ EK okupe zvaničnici svih zemalja Zapadnog Balkana i fokus stavi na zajedničke i progresivne teme od konkretne koristi za građane cijelog regiona. Naglasio je, takođe, značaj Berlinskog procesa kao jednog od najbitnijih instrumenata za postizanje kohezije u mnogim pitanjima od velikog značaja za region, te potcrtao da je Crna Gora ratifikovanjem sva četiri sporazuma o mobilnosti pokazala svoj jasan stav po pitanju važnosti ove inicijative.

Na zajedničkoj konferenciji za medije, kancelar **Šolc** je još jednom ponovio neupitnu podršku Crnoj Gori na putu ka EU, istakavši da lično veoma posvećen evropskoj budućnosti zemalja Zapadnog Balkana, kao i da nijedna druga zemlja u regionu trenutno ne ostvaruje odlučniji napredak u ispunjavanju neophodnih uslova. *„Crna Gora je nedavno preduzela niz reformskih napora, posebno po pitanju vladavine prava. Jasno kažem: Ovo su važne obaveze na putu ka EU. Ali isto tako je jasno: brzina procesa je prvenstveno u rukama same Crne Gore. Odluke koje se moraju donijeti moraju se donijeti u samoj Crnoj Gori. To se, naravno, odnosi i na dalje reforme, na primjer u oblasti pravosuđa, koje bi se sada trebale odvijati brzo. Obećao sam premijeru da će Njemačka podržati ovaj put.“* – izjavio je Šolc. Nadalje, kazao da svim aktivnostima koje

preduzimaju žele da prošire i ojačaju regionalnu saradnju na Zapadnom Balkanu, posebno u okviru Berlinskog procesa i daljeg razvoja zajedničkog regionalnog tržišta, dodajući da će mu biti drago da sa predsjednikom Vlade Spajićem ponovo razgovara u Berlinu. Naglasio, takođe, da je Crna Gora važan faktor stabilnosti na Zapadnom Balkanu i da ima veoma dobre odnose sa svim svojim susjedima, te da važno da i Crna Gora sebe vidi kao graditelja mostova, čiji je Njemačka veliki zagovornik, što posebno važi za odnos Kosova i Srbije i kompleksnu situaciju u BiH.

Govoreći o ruskom agresorskom ratu protiv Ukrajine, iskazao je zahvalnost na solidarnosti Crne Gore sa Ukrajinom i jasnom pozicioniranju, naglasivši da je Crna Gora uvijek u potpunosti djelovala u skladu sa odlukama EU u okviru zajedničke vanjske i bezbjednosne politike EU. Kazao i da je Crna Gora važan saveznik u NATO, kao i da je jedinstvo neophodno posebno u susret predstojećem jubilarnom samitu kojim se obilježava 75. godišnjica Alijanse.

U kontekstu bilateralne saradnje, najavio skoro zaključivanje sporazuma o međusobnom priznavanju vozačkih dozvola i sporazuma u oblasti kulture. *„Razgovarali smo i o temama iz bilateralne saradnje i zato je možda i dobra poruka s naše strane da ćemo uskoro imati međusobno priznavanje vozačkih dozvola. Ovo je dobar napredak i napredak koji je - mora se priznati - kasnio. Takođe je dobro što će uskoro biti potpisan Sporazum o saradnji u oblasti kulture. Radujemo se što ćemo moći nastaviti ove dobre odnose u budućnosti.“* – izjavio je Šolc.

Na pitanje novinara da li je realno da Crna Gora postane članica EU za 4 godine, kancelar Šolc je odgovorio: *„Vidim veliki napredak koji je Crna Gora napravila, kao i ambiciozni napor da se postigne dogovor o različitim pregovaračkim poglavljima u kratkom vremenskom periodu. Impresioniran sam ambicijom da se sva otvorena poglavlja zatvore u tako kratkom roku. Naravno, to je osnova da pristup bude uspješan - jer se zasniva isključivo na zaslugama. Neće biti odluke o članstvu neke od zemalja u EU, koja će biti čisto geopolitički motivisana. Ovdje je isključivo riječ o principu „zasnovano na zaslugama“, odnosno o ispunjavanju odgovarajućih zahtjeva koje EU postavlja u pogledu vladavine prava, demokratije, tržišne ekonomije i socijalnog života, tj. evropskoj tekovini kao cjelokupnom preduslovu. Ali želim da vam kažem: impresioniran sam ambicijom i brzinom Crne Gore. Mislim da je to realna ambicija i mi ćemo pružiti svu našu podršku.“*

Razgovor sa vicekancelarom i saveznim ministrom ekonomije i zaštite klime Robertom Habekom

*U fokusu razgovora sa vicekancelarom i saveznim ministrom ekonomije i zaštite klime je bila energetska tranzicija i podrška Njemačke u tom smislu, kao i nastavak podrške našem evropskom putu. Sastanku sa njemačke strane prisustvovali: šefica Odeljenja E, Evropska politika **Kirsten Šol**, šef Referata EB5, proširenje EU, Jugoistočna Evropa, Turska **Mate Haušild** i referentkinja u Referatu EB5, proširenje EU, Jugoistočna Evropa, Turska **Frederike Venkel**.*

Vicekancelar **Habek** je naglasio da je jedan od prioriteta Savezne vlade povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, dodajući da nešto iznad 50 odsto energije proizvedene u zemlji dolazi iz obnovljivih izvora, kao i da trenutne potrebe za energijom koje iznose 550 TW i dalje rastu. Na toj liniji, kazao da fokusirani na razvoj vjetro i solarnog potencijala, te da na taj način utiču i na cijenu električne energije, što je vrlo važno za privredu. Istakao i da tokom 2023. instalirano 14 GW novih solarnih panela širom zemlje, kao i da je Bundestag istog dana usvojio zakon kojim će biti olakšano domaćinstvima da sama instaliraju solarne panele. U tom kontekstu, iskazao spremnost da pruže podršku Crnoj Gori ukoliko postoji interes naše strane.

Nadalje, kazao da Njemačka ima „Energetski dijalog“ sa više zemalja iz istočne Evrope (Rumunija, Bugarska, Mađarska, Moldavija) čiji je cilj povezivanje sa kompanijama koje imaju veliko iskustvo u oblasti razvoja proizvodnje energije iz obnovljivih izvora i iskazao spremnost da na sličan način pomognu Crnoj Gori. On se interesovao i za investiciju njemačke kompanije WPD, istakavši da bi ubrzanje procesa dobijanja neophodnih dozvola za početak izgradnje vjetroparka bio važan znak i podsticaj i za druge investitore.

Predsjednik Vlade **Spajić** je istakao da energetska tranzicija predstavlja najveći razvojni potencijal Crne Gore. Ukazao je da kao mediteranska država imamo puno sunca i da se, takođe, dosta ulaže u vjetroelektrane, ali i da imamo veliki potencijal za razvoj hidroelektrana, što će uz turizam biti stubovi ekonomskog razvoja. Dodao i da postojeći podmorski kabal sa Italijom predstavlja šansu da Crna Gora postane veliki neto izvoznik zelene energije. U kontekstu planirane investicije kompanije WPD, kazao da će Vlada pružiti maksimalnu podršku kako bi se u što kraćem roku dobile neophodne dozvole, te da riječ o zdravom i dobrom projektu.

Na sastanku je bilo riječi i o budućnosti Termoelektrane Pljevlja, kako da se na održiv način osigura stabilnost energetskog sektora iz obnovljivih izvora, bez korišćenja uglja. Konstatovano je i da je Njemačka u sličnoj poziciji, kada je u pitanju smanjenje proizvodnje energije iz fosilnih goriva. Premijer **Spajić** je informisao sagovornika o statusu projekta ekološke rekonstrukcije TA Pljevlja po najvećim evropskim standardima, čime će se značajno smanjiti emisije štetnih gasova. S njegove strane, vicekancelar **Habek** je iskazao razumijevanje za situaciju oko TA Pljevlja, naglasivši da ne treba rizikovati energetska bezbjednost zemlje.

Tokom sastanka je istaknuta i velika podrška evropskom putu Crne Gore i dobijanju IBAR-a, te apostrofirana važnost Berlinskog procesa kao načina ekonomske integracije Zapadnog Balkana. S tim u vezi, njemački vicekancelar je kazao da je u njihovom interesu da Crna Gora bude uspješna i da što brže napreduje ka članstvu u EU. Prema njegovim riječima, u ovim izmijenjenim okolnostima EU treba da postane politički jača, jer će izgubiti konkurentnost, i da istovremeno bude otvorena i inkluzivna za nove članice sa Zapadnog Balkana i šire.

Razgovarano je i o geopolitičkoj situaciji, a notirano je da Rusija pokušava da ima uticaj na region kroz medije, što bi moglo da se umanjuje kroz set medijskih zakona, koji bi trebalo da budu usvojeni poslije konsultacija sa Evropskom komisijom.

Razgovor sa specijalnim izaslanikom za Zapadni Balkan Manuelom Zaracinom

*Sastanku sa njemačke strane prisustvovali: šef Referata 209 – Zapadni Balkan **Nils fon Redeker**, šefica Referata E25 - EU vanjska i politika proširenja **Laura Ahrens**, lična asistentkinja specijalnog izaslanika **Valeska Eš**, saradnik specijalnog izaslanika **Tomislav Kajić** i referentkinja za Crnu Goru u Referatu 209 **Marina Adamović**.*

Tokom otvorenog i konstruktivnog razgovora, predsjednik Vlade **Spajić** je upoznao sagovornika sa primarnim ciljevima 44. Vlade Crne Gore koji fokusirani na jačanje vladavine prava, evropske integracije i ekonomski rast. Poseban akcenat bio na pregovaračkoj agendi i aktivnostima na osiguravanju dobijanja IBAR-a u junu 2024, kao što su sprovođenje neophodnih reformi radi jačanja vladavine prava, borba protiv stranog malignog uticaja, ravnomjerni ekonomski razvoj kroz dinamiziranje postepene integracije u jedinstveno tržište EU. Naglasio i da je usvajanje Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, koji jedan od najrigoroznijih u Evropi, veliki iskorak u borbi protiv organizovanog kriminala kao osnovnog postulata demokratizacije i vladavine prava. Specijalni izaslanik **Zaracin** je konstatovao da i u Njemačkoj rade puno na polju borbe protiv pranja novca i u tom kontekstu pozdravio intenciju Vlade Crne Gore

da se potrebne reforme u bezbjednosnom sektoru rade uz podršku međunarodnih partnera, među kojima je i Njemačka.

Razmijenjena su mišljenja i o aktuelnim prilikama u regionu i pozicioniranju Crne Gore kao zagovornika dobrosusjedskih odnosa i neophodnosti održavanja fokusa na pitanja evropske budućnosti, te istaknut značaj održavanja samita za predstavnike zemalja Zapadnog Balkana i EK na temu „Plan rasta za Zapadni Balkan“ u Kotoru, 15-16. maja 2024. Istaknuta je, takođe, važnost Berlinskog procesa na putu ekonomskog približavanje zemalja regiona EU i u tom smislu razgovaralo se o konkretnim rezultatima u susret jubilarnom samitu koji bi trebalo da se održi u Berlinu u oktobru. Njemački sagovornici pozdravili uspjehe koji su ostvareni na polju evropskih integracija i uvjerali da podrška i pomoć SR Njemačke na tom putu neće izostati.

Razgovor sa članovima Odbora za pitanja EU Bundestaga

*Sastanku su prisustvovali sledeći članovi odbora: predsjedavajući **Anton Hofrajter** (Savez 90/Zeleni), **Josip Juratović** (SPD), **Aksel Šefer** (SPD), **Tilman Kuban** (CDU/CSU), **Boris Mijatović** (Savez 90/Zeleni), **Tomas Haker** (FDP) i **Andrej Hunko** (Savez Sara Vagenkneht).*

Predsjednik Vlade **Spajić** je u svom izlaganju akcentovao značaj evropske integracije Crne Gore – sprovedene i planirane reforme na tom putu kroz jačanje vladavine prava, imenovanje nedostajućih funkcija u pravosuđu i kompletiranje pregovoračke strukture, sveobuhvatne integracije u evropski sistem vrijednosti, stvaranje primamljivog ambijenta za veće privlačenje stranih investicija iz zemalja EU i ekonomski rast zemlje. Kazao je da Crna Gora želi da kroz pregovarački proces usvoji evropske vrijednosti, među kojima je posebno važna vladavina prava, ali i da postane dio jedinstvenog tržišta. Istovremeno, izrazio uvjerenje da će svi preduslovi za dobijanje IBAR-a u junu biti ostvareni, kao i da je Crna Gora spremna da se uhvati u koštac sa svim obavezama i aktivnostima koje će je učiniti interno spremnom za članstvo u EU do 2026. i dovesti do punopravnog članstva do 2028.

Što se tiče regionalnog konteksta, razgovaralo se o stavovima Vlade u odnosu na Kosovo i o rezoluciji o Srebrenici, a predsjednik Vlade Spajić je podsjetio da je Crna Gora priznala nezavisnost Kosova i podržava njihov put ka EU, kao i da je Skupština Crne Gore u 2021. izglasala rezoluciju o Srebrenici. Naglasio, takođe, da Crna Gora želi da ima odlične odnose sa svim zemljama regiona, a ratifikovanjem više sporazuma o mobilnosti pokazan je ne samo cilj da se njeguju dobrosusjedski odnose već i posvećenost Berlinskom procesu. Prema riječima Spajića, cilj je da se spuste tenzije, te da se razgovori fokusiraju na ekonomiju i pitanja koja se tiču evropske integracije.

Na pitanje poslanika o finansijskom modelu koji će pratiti u korak nametnutu agendu ekonomskog razvoja, Spajić je istakao dva ključna biznis modela za eksponencijalni i održiv ekonomski razvoj, što je jedan od prioriteta Vlade – proizvodnja energije iz obnovljivih izvora, posebno koristeći hidropotencijal, a što je vrlo važno u kontekstu balansa u proizvodnji energije, te mogući izvoz iste putem podmorskog kabla, koji nas spaja sa Italijom. Kao drugi model istakao je turizam, razradu mehanizama za prijem turista tokom cijele godine, ne samo tokom ljetne sezone, ulaganja u poljoprivredu što će doprinijeti većoj proizvodnji lokalnih proizvoda koji bi bili uvršteni u gastronomski dio turističke ponude.

Poslanike Bundestaga je interesovao i status velikog broja Ukrajinaca koji borave u našoj zemlji, na šta je predsjednik Vlade Spajić odgovorio da je Ukrajinacima u Crnoj Gori, na liniji usklađivanja sa politikama i praksama EU, omogućen poseban status koji će imati sve dok im bude potreban, a na osnovu kojeg uživaju ista prava u socijalnom, obrazovnom i zdravstvenom sistemu kao i crnogorski građani.

Predsjedavajući Odbora **Hofrajter** je pozdravio napore koje Crna Gora ulaže u sprovođenju zahtjevne pregovaračke agende i istakao da je veoma važno što je povjerenje u proces proširenja povraćeno i da bi benefiti od prijema novih članica bili obostrani. On je poželio Crnoj Gori da brzo postane članica Evropske unije, uz napomenu da je vrlo važno kroz integracioni proces pokazati da Crna Gora ne planira da koristi blokirajuće mehanizme, kada postane punopravni dio evropske porodice.

Razgovor sa članovima Parlamentarne grupe za JIE u njemačkom Bundestagu

*Sastanku su prisustvovali sledeći poslanici: predsjedavajući **Josip Juratović** (SPD), **Mihael Brand** (CDU/CSU) - zamjenik predsjedavajućeg, **Jasmina Hostert** (SPD), **Luiza Ličina-Bode** (SPD), **Dirk Vupel** (SPD) i **Karl Ber** (Savez 90/Zeleni).*

Poslanici su iskazali interesovanje za dešavanja u Crnoj Gori, odnose unutar parlamentarne većine, modalitete sprovođenja neophodnih reformi na putu ka članstvu u EU naročito u oblasti vladavine prava, očuvanje multietničkog identiteta u svijetlu pokušaja malignog uticaja trećih strana, uticaj dezinformacija i medijske propagande na politička dešavanja i sklad unutar zemlje, odnosi sa susjedima, ekonomski razvoj kroz zelenu tranziciju i očuvanje životne sredine.

Predsjednik Vlade **Spajić** je upoznao na svim sprovedenim aktivnostima iz domena pregovaračke agende, od kojih ključni imenovanja u oblasti pravosuđa, reforma policije, usvajanje Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, krivičnog procesuiranja bivših čimbenika pojedinih struktura zakonodavne i izvršne vlasti i dr. Naglašena je, takođe, važnost novog seta medijskih zakona, kojima će se umanjiti mogućnost malignog uticaja iz inostranstva. Jedno od pitanja odnosilo se i na očuvanje životne sredine u kontekstu energetske tranzicije, a premijer je poručio da će se do kraja poštovati Ustav po kome je Crna Gora ekološka država, te da se neće dozvoliti da se rade hidroelektrane na Tari, niti na bilo kojoj drugoj zaštićenoj rijeci.

Razgovor sa predstavnicima Saveznog udruženja za ekonomski razvoj i vanjsku trgovinu

*Sastanku su prisustvovali: generalni direktor BWA **Urs Unkauf**, izvršni direktor predstavništva BWA u Crnoj Gori **Pavle Miković**, partner u Graf von Westphalen i bivši državni ministar Bavarske **dr Verner Šnapauf**, izvršni direktor Instituta za kvalitet proizvoda, zamjenik predsjednika ekspertskeg komiteta BWA „Bezbjednost hrane i maloprodaja“ **dr Wolfgang Veber**, izvršni direktor SenV Holdings AG **Andreas Hube** i predsjednik ekspertskeg komiteta BWA „Stručna obuka i kvalifikovana radna snaga“ **Andreas Beil**. Tokom sastanka naglašeno je da postoji veliko interesovanje kompanija za ulaganja u Crnu Goru i istaknuta posebna zainteresovanost za saradnju na polju poljoprivrede, energetike, ali i razvoja vještačke inteligencije. Bilo je, takođe, riječi i o velikim projektima, poput otvaranja novih aerodroma u Crnoj Gori, gdje već postoji zainteresovanost njemačkih investitora.*

Generalni direktor **Unkauf** je izrazio zadovoljstvo povodom susreta sa predsjednikom Vlade Spajićem i istakao da BWA od osnivanja 2003. ima za cilj izgradnju mostova između biznisa širom svijeta, te da udruženje okuplja oko 10 hiljada preduzeća, uglavnom mala i srednja preduzeća iz privatnog sektora, i da zastupljeno u preko 100 zemalja. Podsjetio da delegacija BWA 2019. posjetila Crnu Goru kojom prilikom razgovarali sa tadašnjim predsjednikom Vlade o konkretnim planovima, koji nažalost zbog pandemije koja uslijedila bili odloženi. Na toj liniji, informisao da planiraju posjetu velike biznis delegacije 28-30. juna 2024. povodom otvaranja predstavništva BWA u Crnoj Gori, sa sjedištem u Herceg Novom, i uputio poziv predsjedniku Vlade Spajiću da prisustvuje svečanom otvaranju.

Pavle Miković kazao da je ideja da dovedu direktne strane investicije i budu podrška zainteresovanim kompanijama koje žele da investiraju u našu državu, te da konkretni i uspješni projekti najbolji način da prikažu sve njene potencijale i da je Crna Gora pouzdan partner. Naglasio da trenutno vide ogromno interesovanje kompanija da postanu dio crnogorskog tržišta, a jedan od razloga je i vrlo pristupačna cijena električne energije, što je vrlo značajno. Kazao takođe da nova Vlada „veliki pozitivan signal“ mladim i talentovanim ljudima porijeklom iz Crne Gore, kao što je on, da se vremena mijenjanju i da se vrate u svoju zemlju.

Dr. Verner Šnapauf istakao da kao bivši dugogodišnji političar, a prije toga generalni direktor Saveznog udruženja njemačke industrije (BDI), spreman da pruži podršku u povezivanju sa njemačkom industrijom i kompanijama. Informisao je, takođe, da će se 1-2. oktobra 2024. u Berlinu održati „Berlin Global Dialogue“ pod motom „Building Common Ground“, čiji glavni sponzor Bank of Amerika, a gdje on već više godina savjetnik za investiciono bankarstvo. Dodao i da očekuju oko 500 učesnika i da učešće potvrdili francuski predsjednik Emanuel Makron i albanski premijer Edi Rama, koji učestvovao i godinu ranije. U tom kontekstu, istakao da bi predsjedniku Vlade Spajiću bila upućena pozivnica ukoliko postoji interesovanje za učešće na pomenutom događaju.

Predsjednik Vlade **Spajić** je naglasio da jedan od glavnih prioriteta Vlade snaženje ekonomskih veza sa EU i privlačenje kredibilnih investitora iz partnerskih zemalja. Na toj liniji, istakao da je gradnja mosta sa Njemačkom od velikog značaja. Kazao i da je uklanjanje biznis barijera jedan od ciljeva Vlade, a u tom kontekstu je smanjenje fiksnih troškova na rad vrlo važno. Apostrofirao je, takođe, da želimo da stvorimo najbolje uslove za razvoj privrede i da je namjera da budemo regionalni centar kompanijama koje žele da ulažu u Zapadni Balkan ali i šire. On je sagovornike upoznao i sa aktuelnim makroekonomskim kretanjima u zemlji, investicionim potencijalima i planiranim projektima u oblasti energetike, saobraćajne infrastrukture i turizma, kao i komparativnim prednostima naše zemlje.

Razgovor sa predstavnicima Istočnog odbora njemačke privrede i Njemačke industrijske trgovinske komore

Posljednjeg dana posjete, predsjednik Vlade Spajić se susreo sa predstavnicima Istočnog odbora njemačke privrede i Njemačke industrijske trgovinske komore sa kojima je razgovarao na temu jačanja ekonomske saradnje između dvije države. Sastanku, čiji formalni domaćin bio direktor za međunarodne regulatorne poslove u Deutsche Telekom-u **Mark Vasić**, prisustvovali počasni konzul Crne Gore u Hamburgu i član izvršnog odbora Otto grupe prof. dr **Per Viten**, rukovodeći kadar u kompanijama Oxford Computer Group GmbH, wpd europe GmbH, BE Berlin Economics GMBH, aconium GmbH i SAP SE, kao i predstavnici Saveznog ministarstva ekonomije i zaštite klime, Saveznog ministarstva vanjskih poslova i Njemačke agencije za energetiku (DENA). Na sastanku je iskazano interesovanje za upoznavanje sa ekonomskim i investicionim potencijalima Crne Gore naročito u oblasti energetike, digitalizacije, planovima razvoja saobraćajne infrastrukture, aktuelnim monetarnim i fiskalnim politikama i dr.

Tokom razgovora upućeni su sledeći prijedlozi za saradnju: počasni konzul **Per Viten** je predložio uspostavljanje saradnje Luke Bar sa lukom Hamburg i avio-linije na relaciji Podgorica/Tivat – Hamburg; predstavnik WPD Europe GmbH iskazao interes za tješnju komunikaciju sa predstavnicima crnogorskih institucija po pitanju nastavka projekta izgradnje vjetroparka Brajići; predstavnik BE Berlin Economics GmbH istakao da kompanija pruža konsultantske usluge o ekonomskoj politici vladama u nekoliko zemalja, uključujući Albaniju i Kosovo, i da podržavaju njemačku vladu u pitanjima relevantnim za Berlinski proces, te da zainteresovani za saradnju sa Vladom Crne Gore u oblasti

regionalne trgovine, energetike i dr; predstavnik Oxford Computer Group GmbH istakao da veoma zainteresovani za saradnju sa Crnom Gorom u pogledu digitalne infrastrukture, kao i da imaju ugovore koji čekaju na odobrenje od januara 2024; predstavnik SAP SE iskazao interes za nastavak saradnje po pitanju dalje razrade servera za crnogorsko Ministarstvo finansija i predložio organizovanje radionice gdje bi predstavili svoje usluge koje pružaju širom svijeta; predstavnik Deutsche Telekom-a se interesovao za mogućnost izmjene Nacrta zakona o elektronskim komunikacijama u dijelu regulatornog tijela nadležnog za davanje saglasnosti za prekograničnu proizvodnju operatera, kao i za izmjenu regulative u oblasti građevinarstva u smislu da pričinjenu štetu na IT infrastrukturi snosi izvođač radova, a ne komunikacione kompanije kao što trenutno slučaj; regionalna direktorica za Jugoistočnu Evropu u Istočnom odboru njemačke privrede Anja Kiring je uputila poziv predsjedniku Vlade Spajiću da bude glavni govornik na godišnjem prijemu Istočnog odbora njemačke privrede, koji će se održati 13. juna 2024. u Berlinu i koji će okupiti više od 200 njemačkih kompanija, a biće posvećen 20. godišnjici proširenja EU iz 2004.

Predsjednik Vlade **Spajić** je sagovornike upoznao sa aktuelnim makroekonomskim kretanjima u zemlji, investicionim potencijalima i planiranim projektima u oblasti saobraćajne i putne infrastrukture, energetike i turizma, kao i komparativnim prednostima naše zemlje.

Gostovanje u Njemačkom društvu za vanjsku politiku

Posljednja aktivnost predsjednika Vlade Spajića tokom posjete Njemačkoj bila je javna debata u Njemačkom udruženju za vanjsku politiku (DGAP), koja je okupila više od 50 predstavnika njemačkih institucija, diplomatskog kora, akademsko-istraživačko-ekspertskog miljea kao što su Aspen Institut, Konrad Adenauer Fondacija, Hajnrih Bol Fondacija, Savjet za politiku demokratizacije, Fondacija za otvoreno društvo, Istočni odbor njemačke privrede i dr. Predsjednika Vlade Spajića su dočekali potpredsjednik DGAP ambasador **Rolf Nikel** i viši istraživački saradnik u DGAP **Milan Nič**, dok je debatu moderirala menadžerka projekta „Balkan Hub“ **Frauke Sebas**.

U uvodnom izlaganju ambasador **Nikel** je izrazio zadovoljstvo što će biti u prilici da čuju mišljenje crnogorskog premijera o svim aktuelnim dešavanjima u našoj zemlji i regionu, napretku i planovima po pitanju EU agende, naglasivši da je „premijer Spajić donio jedan novi momentum u Crnu Goru“.

Predsjednik Vlade **Spajić** je, između ostalog, istakao da predstavlja „novu, evropsku Crnu Goru“ i da tri ključna prioriteta Vlade Crne Gore ubrzanje evropskih integracija, snaženje vladavine prava i snaženje ekonomskog razvoja zemlje, te da dijeljenje zajedničkih vrijednosti i pristup jedinstvenom tržištu EU dva ključna razloga zašto želimo članstvo u EU.

Dalje je uslijedila otvorena diskusija, prožeta komentarima predsjednika Vlade Spajića i moderatora, ali i odgovorima na pitanja publike vezano za pozicije Crne Gore po pitanju malignog uticaja trećih država, odnosa sa Srbijom, uticaju Srpske pravoslavne crkve, rezolucije o genocidu u Srebrenici o kojoj treba da se glasa na Generalnoj skupštini UN i dr.

ZNAČAJ POSJETE

Zvanična posjeta predsjednika Vlade Crne Gore mr Milojka Spajića Saveznoj Republici Njemačkoj i susreti sa kancelarom Olafom Šolcem, vicekancelarom i ministrom ekonomije i zaštite klime Robertom Habekom, kao i poslanicima njemačkog Bundestaga, bili su odlična prilika za afirmaciju Crne Gore i nastavak političkog dijaloga na najvišem

nivou, a u cilju dalje promocije naših vanjskopolitičkih prioriteta i jačanja sveukupnih odnosa sa Njemačkom. Posjeta je protekla u znaku veoma pozitivnih i ohrabrujućih poruka kada je riječ o Crnoj Gori, njenim unutrašnjim reformskim procesima, naporima koje preduzima, vanjskopolitičkom kursu i daljem progresu u procesu evropskih integracija, a u susret dobijanju IBAR-a. Još jednom je potvrđena snažna podrška Njemačke evropskim aspiracijama Crne Gore i iskazano veliko interesovanje njemačkih kompanija za ulaganja u našu državu.